

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze k bakalářské práci

**Osoby se zdravotním postižením a jejich uplatnění na
trhu práce**

Autor: Kamila Kampová

Vedoucí: Mgr. Ivana Hájková

© 2015 ČZU v Praze

1. Souhrn

Bakalářská práce se zabývá problematikou osob se zdravotním postižením a jejich uplatnění na trhu práce. Je rozdělena na dvě části, teoretická východiska a praktickou část. Teoretická východiska práce nejprve vymezují termín osoba se zdravotním postižením, který je hlavním a také často zmiňovaným pojmem v této práci, a následně další pojmy s ním související. Pilíř teoretických východisek představuje přehled a rozbor platné právní úpravy při zaměstnávání osob se zdravotním postižením na území ČR. Jedná se především o práva a povinnosti zaměstnavatele zaměstnávat osoby se zdravotním postižením a také práva osob se zdravotním postižením na zaměstnání. Závěr teoretických východisek je věnován poradenské činnosti pro osoby se zdravotním postižením. Praktická část práce je rozdělena na dvě části. První část je věnována průzkumu situace na trhu práce v Pardubickém kraji při zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Informace o této problematice jsou získávány z oficiálních stránek Českého statistického úřadu a následně samostatně zpracovány formou tabulek a grafů a náležitě okomentovány. Druhá část se zabývá dotazníkovým šetřením, které je zaměřeno na chráněné pracovní dílny v Pardubickém kraji. Jedná se o porovnávání autorky vybraných chráněných pracovních dílen a na základě zjištěných výsledků jsou v závěru práce uvedena možná řešení, jak tuto situaci zlepšit.

2. Klíčová slova:

Osoba se zdravotním postižením, Trh práce, Zákoník práce, Zákon o zaměstnanosti, Chráněná pracovní dílna, Chráněné pracovní místo, Zaměstnavatel, Zaměstnanec

3. Cíl a metodika

Cíl

Bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části – Teoretická východiska a Praktická část. Praktická část je dále rozdělena na Průzkum situace na trhu práce v Pardubickém kraji a Dotazníkové šetření. Cílem teoretických východisek je objasnit a podat přehled o problematice týkající se zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Dílčím cílem teoretických východisek je vymezit základní pojem osoba se zdravotním postižením, který je častým a stěžejním pojmem celé bakalářské práce a vymezit i další pojmy s ním související. Cílem průzkumu je zkoumat situaci na trhu práce v Pardubickém kraji v letech 2008 – 2013. Výsledky zkoumání jsou zobrazeny do podoby tabulek a grafů a náležitě okomentovány. Cílem dotazníkového šetření je provést a následně vyhodnotit dotazníkové šetření vybraných pracovních dílen v Pardubickém kraji. Dílčím cílem této části je charakterizovat vybrané chráněné pracovní dílny.

Metodika

Níže uvedené jednotlivé postupové kroky, včetně jejich popisu, pojednávají o vypracování bakalářské práce.

- **Vypracování teoretických východisek**

Kapitola teoretických východisek bude sepsána na základě prostudování odborných knižních publikací, také na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a dalších zákonů a v neposlední řadě i pomocí odborných článků a následnému porozumění jejich obsahu.

- **Průzkum situace na trhu práce v Pardubickém kraji**

První oddíl praktické části bakalářské práce se bude zabývat zkoumáním situace na trhu práce v Pardubickém kraji. Nejprve budou uvedeny základní informace o kraji a následně bude zkoumána situace na trhu práce při zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Budou zde zkoumány ukazatele týkající se nezaměstnanosti v kraji v letech 2008 – 2013. Výsledky zkoumání budou zobrazeny do podoby tabulek a grafů a budou

náležitě okomentovány. Veškerá charakteristika kraje bude získávána z oficiálních stránek města Pardubice či ze statistické ročenky Pardubického kraje. Informace týkající se situace na trhu práce v Pardubickém kraji jsou zjišťovány z oficiálních stránek Českého statistického úřadu.

- **Dotazníkové šetření**

Druhý oddíl praktické části bude zaměřen na dotazníkové šetření. Dotazníkové šetření se bude týkat vybraných chráněných pracovních dílen z Pardubického kraje. Nejprve budou vybrané chráněné pracovní dílny stručně charakterizovány a poté zkoumány na základě dotazníkového šetření. Dotazník bude rozesílán provozovatelům chráněných pracovních dílen formou emailu. Dotazník bude obsahovat šest otevřených otázek, tudíž všichni dotazovaní budou moci na stanovené otázky jakkoli odpovědět.

- **Výsledky dotazníkového šetření**

Dosažené výsledky prostřednictvím dotazníku budou zpracovávány do podoby tabulek, včetně slovního vyhodnocení.

- **Závěr práce**

V závěru bakalářské práce bude provedeno shrnutí dosažených výsledků a poznatků při zpracování této práce. Bude rovněž uvedeno zhodnocení stanovených cílů a případně navržena možná řešení této problematiky.

4. Výsledky a závěry

Předložená bakalářská práce se zabývala osobami se zdravotním postižením a jejich uplatnění na trhu práce. Jedná se o uplatnění v chráněných pracovních dílnách. Bakalářská práce byla rozdělena na dvě části – Teoretická východiska a Praktická část.

Cílem teoretických východisek bylo objasnit a poskytnout přehled o problematice týkající se zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Dílčím cílem bylo vymezit základní pojem osoba se zdravotním postižením, který byl častým a stěžejním

pojmem celé bakalářské práce a vymezit i další pojmy s tímto související. Veškeré uvedené poznatky byly čerpány z odborných knižních publikací či ze zákonů a odborných článků.

Praktická část bakalářské práce byla rozdělena na dvě části – Průzkum situace na trhu práce v Pardubickém kraji a Dotazníkové šetření. Cílem průzkumu bylo zkoumat situaci na trhu práce v Pardubickém kraji v letech 2008 – 2013. Výsledky průzkumu byly zobrazeny do podoby tabulek a grafů a náležitě okomentovány. Veškeré informace o situaci v Pardubickém kraji byly zjišťovány z oficiálních stránek Českého statistického úřadu.

Cílem dotazníkového šetření bylo provést a následně vyhodnotit dotazníkové šetření vybraných pracovních dílen z Pardubického kraje. Dílčím cílem této části bylo charakterizovat vybrané chráněné pracovní dílny.

Dotazníkovému šetření se podrobilo celkem 9 chráněných pracovních dílen. Dotazník byl rozeslán provozovatelům chráněných pracovních dílen pomocí emailu. Dotazník obsahoval šest otevřených otázek, tudíž všichni dotazovaní na dané otázky mohli jakkoli odpovědět. Získané výsledky byly následně zpracovány do podoby tabulek a důsledně okomentovány.

Z dosažených výsledků týkajících se průzkumu Pardubického kraje bylo zjištěno, že situace na trhu práce není pro obyvatele, jakožto OSZP, tohoto kraje příliš příznivá. Nejhorší situace, tedy největší nezaměstnanost, největší počet neumístěných uchazečů o zaměstnání a nejmenší počet volných pracovních míst, byla v letech 2009 a 2012. Následkem situace v roce 2009 byla ekonomická krize, která zasáhla EU. Tato ekonomická krize vznikla z krize finanční, která byla důsledkem hypoteční krize v USA v roce 2007. Do ČR tato ekonomická krize pronikla až v roce 2009 a měla za následek zpomalení růstu ekonomiky, cen, mezd a zvýšení nezaměstnanosti. Za situaci na trhu práce v roce 2012 opět může ekonomická krize.

Výsledky dosažené z dotazníkového šetření ukazují, že vybrané chráněné dílny nebyly podpořeny žádným projektem při budování či zahájení jejich činnosti. Některé chráněné dílny jsou podpořeny projekty z EU či ze státního rozpočtu ČR,

ovšem spousta chráněných dílen si na své vybudování a následný provoz musí finanční prostředky obstarat sama. Chráněné dílny by se měly podporovat, neboť cílem těchto dílen je zaměstnávat osoby se zdravotním postižením a tato podpora má pro tyto osoby obrovský význam. I když mají chráněné dílny spoustu zákazníků a společníků, se kterými obchodují, není však vždy jisté, že bude dosahovat kladného výsledku hospodaření.

Můj názor je takový, že aby mohla společnost provozovat na trhu práce chráněnou pracovní dílnu, u které bude výsledek hospodaření dostahovat kladných, nebo alespoň vyrovnaných hodnot, musí mít nejen dostatečné množství zákazníků, či společníků, se kterými bude spolupracovat, ale také mít dostatek dotací či finančních příspěvků – nejen od Úřadu práce ČR.

5. Vybrané zdroje

ČERMÁK, M. *Projevy a formy diskriminace osob se zdravotním postižením*. 1. vydání. Praha: Národní rada osob se zdravotním postižením ČR, 2012. 64 s. ISBN 978-80-87181-08-9.

Podnikatel: *Předpis č. 435/2004 Sb., Zákon o zaměstnanosti – část třetí – zaměstnávání osob se zdravotním postižením* [online]. © 2007 – 2015 [citováno 2. 10. 2014]. Dostupné z www: <<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-435-2004-sb-o-zamestnanosti/zneni-20140624/f2610392/>>

ŠESTÁK, J. *Chráněná dílna – nástroj k pracovnímu uplatnění a začlenění lidí se zdravotním postižením*. 1. vydání. Týn nad Vltavou: Domov sv. Anežky, o. p. s., 2007. 68 s. ISBN 978-80-254-0108-8.

JESENSKÁ, J. a kol. *Metodická příručka pro poradce nezaměstnaných osob se zdravotním postižením*. Praha: Národní rada zdravotně postižených ČR, 2006, 96 s. ISBN 80-903640-7-1.

NOVOSAD, L. *Poradenství pro osoby se zdravotním a sociálním znevýhodněním*. 1. vydání. Praha: Portál, 2009, 269 s. ISBN 978-80-7367-509-7.

Hrdá, J. a kol. *Zaměstnávání lidí se zdravotním postižením*. Praha: Jedličkův ústav a školy, 2007, 79 s. ISBN 978-80-903676-1-6.

KOMENDOVÁ, J. *Pracovní podmínky osob se zdravotním postižením*. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing, 2009. 158 s. ISBN 978-80-7418-022-4

JESENSKÝ, J. *Úvod do rehabilitace zdravotně postižených*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 1995. 158 s. ISBN 80-7066-941-1.